

Information om Giardia hos katter – 08/04/2020

Samlat och skrivet av Maria Malidaki, leg. veterinär, C&C Djurcenter

- Vid frågor kring denna text vänligen kontakta vetmaria@ccdjurcenter.se
- Vid allmänna frågor och information om Giardia hänvisas djurägaren också till Statens Veterinärmedicinska Anstalt. Kontaktuppgifter finns på <https://www.sva.se/>
- Är din katt sjuk kontaktar du din veterinär för att boka en tid för undersökning. Texten ger generell information om Giardia hos katter och ska inte användas som ersättning för undersökning och eventuellt behandling av ditt djur.

Vad är Giardia?

Giardia är en parasit som tillhör gruppen protozoa. Parasiten kan endast observeras i mikroskopisk nivå, dvs att man inte kan se den med blotta ögon i avföringen som man kan t.ex. göra med andra parasiter som maskar. Den lever i slemhinnan i tunntarmen.

Det finns olika arter av Giardia som brukar smitta olika arter av djur. Typer A och B smittar människor och andra däggdjur. Katter smittas dock oftast av typ F.

Hur smittas en katt av Giardia?

Parasiten producerar cystor som utsöndras genom avföringen. Cystorna kan inte heller ses med blotta ögon. Katten blir smittad genom att få i sig cystorna, genom t.ex. att slicka eller äta något från en yta där det finns cystor. Cystor kan finnas i utomhusmiljön (t.ex. gräs, vatten), på bakdelen (päls, rumpa) av en annan katt, på tyg och golv där en katt kan ha bajsat eller suttit. Bara ett fåtal cystor behövs för att smitta ska ske.

Katter som smittas av Giardia börjar utsöndra cystor ca 5-16 dagar efter första smitta. Både djur med och utan symtom kan utsöndra Giardia. Utsöndringen kan pågå i flera veckor eller i vissa fall månader. Det beräknas att ca 3-7% av katter i Europa är smittade av Giardia, och procenten är betydligt högre hos kattungar.

Vilka är de vanligaste symtomen? Är sjukdomen livsfarlig?

Det vanligaste symtomet är lös avföring antingen ständligt eller till och från. Avföringen kan variera mellan mjukare / kladdiga korvar, krämig avföring utan form eller vattnig diarré. Vissa djur kan ha blod eller slem i avföringen. Vissa djur går ner i vikt eftersom de förlorar

näringsämnen genom avföringen. Ibland kan djuret få kräkningar eller bli trött och slö. Ett mindre antal djur får inga symtom alls trots att de är smittade.

Det kan finnas andra samtidiga anledningar till att en katt med Giardia visar symtom. Djur som blir stressade, som har samtidiga bakomliggande tarmsjukdomar (som t.ex. allergier, inflammatorisk tarmsjukdom, brist på särskilda vitaminer, obalans i tarmfloran) eller vars diet ändrades plötsligt kan få symtom av Giardia om de har blivit smittade. Detta eftersom Giardia hittar ett bra tillfälle att skada tarmslemhinnan om den redan är påverkad och försvagad av något annat.

Giardia själv är sällan livsfarlig för katten. Unga djur, djur med sjukdomar som försvagar immunförsvaret och djur med andra sjukdomar (framförallt tarmsjukdomar) har högre risk för kraftiga symtom från Giardia. Då är det viktigt att man också behandlar / hanterar den bakomliggande sjukdomen. Djur som blir mycket dåliga i magen med vattnig diarré kan behöva bli inlagda i djursjukhus för att få uppvätskning.

Pga det är det mycket viktigt att söka veterinärvård med undersökning och eventuellt prov för tarmfunktion om din katt har varit lös i magen till och från eller om katten blev lös i magen och konservativ behandling (skonsam mat, kosttillskott för att stoppa diarrén och ge katten goda tarmbakterier) inte hjälper.

När ska man skicka in ett träckprov? Hur ska man skicka ett träckprov? Vad visar träckprovet?

Ett träckprov skickas när det finns symtom och misstanke för parasitsjukdom. För katter som vistas i utomhusmiljön eller som har en kattkompis i samma hem som får gå ut (i jämförelse med t.ex. katter som bor strikt inomhus) finns det alltid risk att en katt som är lös i magen har fått i sig olika slags parasiter. Det finns inte någon rekommendation att skicka träckprov från katter utan symtom.

Du som djurägare samlar provet själv och antingen skickar själv till SVA eller lämnar du in provet till en veterinärklinik efter tidsbokning så att personalen kan skicka in provet. Instruktioner för provtagning finns i SVAs hemsida. Just för Giardia ska man helst samla avföring från tre påföljande dagar.

Träckprovet ger ett positivt eller negativt svar angående cystor av Giardia som kan finnas i avföringen. Ett positivt svar betyder att katten har Giardia och utsöndrar cystor med avföringen. Ett negativt svar betyder att katten inte hade cystor av Giardia den dagen katten provtogs.

Träckprovet visar inte vilken typ av Giardia katten är smittad med (A, B, eller F) och inte heller antalet cystor som utsöndras. Antalet cystor som utsöndras har inte kopplats till hur sjuk katten blir och därför ändrar siffran inte hanteringen av sjukdomen.

På katter med symtom som behandlades för påvisad Giardia skickas ett nytt prov 7-14 dagar efter avslutningen av behandlingen. Olika källor varierar i den rekommendationen - vissa nämner att skicka prov efter 5 dagar, andra efter 4 veckor.

När ska man behandla katten mot Giardia? Vilka läkemedel finns för att behandla Giardia effektivt? Kan en infektion av Giardia självläka?

Djur utan symtom som är positiva på träckprov mot Giardia behöver inte behandlas enligt rekommendationerna från SVA och ESCCAP (European Scientific Committee for Companion Animal Parasites). Den vetenskapliga litteraturen är överens med den riktlinjen. Målet med behandlingen är att djurets tarm ska återhämta sig och att djuret ska må bra och vara friskt. Målet med behandlingen är **inte** att djuret ska få ett negativt träckprov, trots att djuret inte visar symtom!

Djur utan symtom och med negativt träckprov ska inte behandlas.

Djur med symtom och positivt träckprov kan behandlas efter rådgivning med veterinär. Risk för återsmittan är hög och man ska vara förberedd att flera behandlingar kan krävas. Det finns receptfria och receptbelagda läkemedel som kan ges mot Giardia, och vilket läkemedel man ska använda, på vilka doser och för hur lång tid bestäms av din veterinär.

I den vetenskapliga litteraturen nämns också som behandlingsplan att låta immunförsvaret på en annars frisk katt (dvs som inte har andra samtidiga sjukdomar) ta hand om infektionen i tarmen. Detta rekommenderas om djuret har behandlats flera gånger utan framgång. Infektionen kan självläka men det finns inget långsiktigt smittskydd från immunförsvaret som det blir t.ex. när djuret vaccineras.

Observera att upprepade behandlingar med läkemedel som agerar i tarmen kan ändra tarmfloran och kan leda till resistent typer av Giardia mot specifika läkemedel. Därför ska djuret inte behandlas i förebyggande syfte och utan rådgivning med veterinär.

Finns det något långvarigt skydd för min katt mot Giardia?

Nej, det finns inte något långvarigt skydd mot Giardia. Parasiter stimulerar inte immunförsvaret på ett sätt som leder till långvarigt skydd. Inga läkemedel täcker djuret under en särskild period,

som t.ex. fästingmedel gör mot fästingar (katten blir skyddad i 1-3 månader beroende på preparat).

Läkemedel som ges mot parasiter agerar genom att döda parasiterna just där och då djuret behandlas. Det betyder att en katt som behandlades och blev av med smittan idag kan bli smittad igen imorgon, om den vistas ute eller om det fortfarande finns cystor i inomhusmiljön. Därför ska friska djur utan symtom inte behandlas och provtas i onödan. En katt som får gå ut kan bli smittad av Giardia flera gånger i livet utan att man ens vet om det, då djuret inte visar några symtom. Alla katter som vistas ute har risk för att smittas av parasiter, inklusive Giardia.

Vilka andra åtgärder behövs för att minska risken för återsmitta?

SVAs hemsida nämner olika åtgärder som man ska göra för att minska risken för återsmitta på djur som har symtom och behandlas. Det inkluderar b.la. strikt hygien hemma med specifika rengöringsmedel (Klorin, Virkon, P3-Triquant har visat effekt), tvätt av ytor, kattlådor, kattsängar, filter och tyg, rengöring av matskålar och vattenskålar. Att hålla kattlådorna rena är väldigt viktigt. Optimalt kastar man bort sanden varje dag och tvättar kattlådan med varmt vatten och såpa, sedan torkar mycket bra innan man fyller på med ny sand. Hos katter med symtom kan man schamponera pälsen och huden framförallt på bakdelen för att lossna av eventuella cystor som kan finnas i huden / pälsen och som kan leda till återsmitta. Avföringen ska kastas i stängda plastpåsar så snart som möjligt. Jag hänvisar er till SVAs hemsida för mer detaljerad information om sanering hemma.

Varför är det svårt att bli av med Giardia i utomhusmiljön?

Cystorna är väldigt tåliga i utomhusmiljön. Troligast har den ganska varma och fuktiga vintern 2019-2020 här i Sverige gjort det enklare för parasiterna att överleva i miljön och det kan ha ökat risken för återsmittan. SVA nämner att cystorna *”kan överleva i flera månader i fuktigt och sval miljö, exempelvis 1-3 månader i 10°C vatten och 2 månader i jord som är 4°C”*. Cystorna är känsliga för torra och varma miljöer samt frysning (ju kallare är det desto snabbare dör cystorna). Det betyder att vi kanske just nu behöver vänta på en varm och lite torrare sommar för att bli av med cystorna på utomhusmiljön.

Vad gör man på ställen där det samlas flera katter, t.ex. katthem?

Se SVAs rekommendationer gällande åtgärder man ska ta där det finns smittsamma sjukdomar hos katter som orsakar diarré: <https://www.sva.se/djurhalsa/smittydd/smittydd-for-katt/rekommendationer-vid-parasitorsakade-diarreer-i-kattbesattningar/>

Min katt har testats positiv för Giardia men har inga symptom, har fast avföring och mår bra. Ska jag ändå behandla? Kan katten umgås med andra katter i katthemmet? Kan katten flytta till ett nytt hem där det finns andra katter?

Katter som testar positivt men har fast avföring behöver inte behandlas. Eftersom man kan hålla katter strikt inomhus är det möjligt att bli av med parasiten till slut, om man fortsätter med bra hygien. Det är optimalt om katter som testades positiva men som inte har symptom inte träffar andra katter som bor strikt inomhus, för att minska risken för infektion.

Om katten ska flytta till ett hem utan andra katter och ska vara inne- och utekatt, kan den flytta utan vidare provtagning och behandling så länge den bajsar bra. Samma gäller om katten ska flytta till ett hem med andra katter som också är inne- och utekatter, och viktigt att informera djurägaren om Giardia och påminna att:

- Smittrisk finns alltid för alla katter som vistas ute
- Varje katt som får gå ut är en möjlig utsöndrare av Giardia, eftersom både katter med lös och fast avföring kan utsöndra cystor
- Det är praktiskt omöjligt och onödigt att regelbundet testa friska djur för eventuell smitta, därför finns det inte en sådan rekommendation
- En katt som är negativ på ett träckprov idag kan bli en katt som är positiv imorgon trots behandling, isolering och alla andra åtgärder, så länge katten inte lever strikt inomhus

Om katten ska flytta till ett hem med katter som bor strikt inomhus, och den katten också kommer att bo strikt inomhus, är det optimalt att katten inte flyttar tills den har slutat utsöndra Giardia. Detta för att minska smittspridning i hemmet. Om katten bajsar fast behöver den inte behandlas, men jag skulle rekommendera ett nytt träckprov om 2-3 månader för att se om den har slutat utsöndra cystor i avföringen. Får katten ett negativt prov kan den flytta.

Om katten ska flytta till ett hem med katter som bor strikt inomhus, men just den katten kommer att vara inne- och utekatt, är det optimalt att katten inte flyttar tills den har slutat utsöndra Giardia, men risken finns alltid att katten blir återsmittad från utomhusmiljön. Jag rekommenderar att förklara för djurägaren poängerna som jag nämnde ovan om smittrisk och katter som vistas utomhus. Djurägaren behöver att förstå att risken finns så länge en katt vistas ute, oavsett om katten får ett negativt prov innan den flyttar.

Min katt har testats positiv för Giardia och är lös i magen. Vad gör man då? Kan katten umgås med andra katter?

Det är rekommenderat att din katt inte umgås med andra katter tills den är bra i magen, för att minska smittrisken. Katten ska behandlas enligt veterinärens rekommendationer.

Min katt har testats negativ för Giardia. Kan katten umgås med andra katter som tidigare testades positivt för Giardia?

Vistas din katt utomhus kan den umgås med katter som tidigare testades positivt för Giardia så länge katterna är nu bra i magen. Risken för att din katt blir smittad av de katterna är lika med risken av att bli smittad av vilken annan katt som helst, samt från utomhusmiljön. Bor din katt strikt inomhus men umgås den med andra katter som vistas utomhus gäller samma rekommendation då det fortfarande finns risk för smitta från de katterna som har tillgång till utomhusmiljön.

Bor din katt strikt inomhus och kommer den umgås med katter som också ska bo strikt inomhus är det optimalt att de katterna har testats negativt för Giardia innan de träffar varandra.

Min katt har testats negativ för Giardia men ändå har lösare avföring (kanske till och från om inte ständigt). Vad gör man då?

Boka en tid hos din veterinär. Det finns många anledningar bakom lösare avföring förutom parasiter i tarmen som ditt djur kan behöva utredas och behandlas för.

Smittar Giardia människor eller andra djurarter?

Det finns risk för smitta av Giardia typ A och B mellan olika arter, så en människa kan smittas av Giardia från en katt och kan smitta en katt med Giardia av just de typerna. Risken för smitta från katt till människa beräknas dock generellt vara ganska låg eftersom katter oftast blir smittade av Giardia typ F som inte smittar människor.

God hygien är den viktigaste åtgärden för att minska smittrisken på en katt som har symtom och är positiv för Giardia. Observera att träckprovet för Giardia inte visar vilken typ av Giardia har smittat katten.

Utvalda källor med generell information om Giardia hos katter

- [SVA - Giardia intestinalis hos katt](#)
- [ESCCAP Guidelines for intestinal protozoa in dogs and cats](#)
- [Veterinary Internet Network - Diagnosis and Treatment of Giardia Infections in Dogs and Cats](#)
- [DVM 360 - Giardia infection in dogs and cats](#)